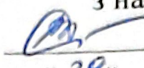


пк.6

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи

 Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ
« 29 » 08 2025 р.



ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
«ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА З ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»

Галузь знань _____ 22 Охорона здоров'я
Спеціальність _____ 226 Фармація, промислова фармація
Освітній ступінь _____ магістр
Курс навчання _____ V
Форма здобуття освіти _____ денна форма здобуття вищої освіти
Факультет _____ медико-фармацевтичний
Кафедра _____ фармації

Схвалено на засідання кафедри фармації
«25» серпня 2025 року (протокол № 1)

Завідувач кафедри

 Олег ГЕРУШ

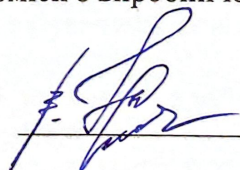
Схвалено предметною методичною комісією з дисциплін фармацевтичного профілю
«27» серпня 2025 року (протокол № 1)

Голова предметної методичної комісії

 Олег ГЕРУШ

Схвалено на засіданні організаційно-методичної комісії з виробничої практики
«28» серпня 2025 року (протокол № 8)

Голова організаційно-методичної комісії

 Наталія ВОЛОШИНОВИЧ

Чернівці – 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ ВИРОБНИЧУ ПРАКТИКУ

Кафедра	Фармації
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Геруш Олег Васильович – завідувач кафедри, кандидат фармацевтичних наук, доцент gerush.oleg@bsmu.edu.ua ; Басараба Роксолана Юріївна – доц. закладу вищої освіти кафедри фармації, кандидат фармацевтичних наук basaraba@bsmu.edu.ua Геруш Валерія Валеріївна - асистент кафедри sydor.valery@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/farmatsiyi/
Веб-сайт кафедри	http://pharmak.bsmu.edu.ua/
E-mail	pharmacy@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул. Целана, 9
Контактний телефон	+38 (0372) 55-92-89

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИРОБНИЧУ ПРАКТИКУ

Статус практики	обов'язкова
Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	180
Лекції	–
Практичні заняття	60
Самостійна робота	120
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (АНОТАЦІЯ)

Виробнича практика з організації економіки у фармації – сприяє формуванню професійно необхідних знань, умінь та навичок відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики; забезпечити теоретичну базу для подальшого вивчення інших фармацевтичних та економічних дисциплін навчального плану; створити базу, яка визначає професійну компетентність та загальну ерудицію провізорів.

4. ПОЛІТИКА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

4.1 Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу – <https://cutt.ly/ArUqCMFh>;
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу – <https://cutt.ly/yrUqVPvn>;
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять – <https://cutt.ly/jrUqBS36>;
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти – <https://cutt.ly/3rUqMAbV>;
- Кодекс академічної доброчесності – <https://cutt.ly/FrUq1ljK>;
- Положення про запобігання академічному плагіату – <https://cutt.ly/MrUq6QAt>;
- Положення про порядок та умови обрання здобувачами освіти вибіркокових дисциплін – <https://cutt.ly/srUwo6Ci>;
- Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти – <https://cutt.ly/SrUwp1ie>;
- Правила поведінки здобувачів освіти – <https://cutt.ly/ErUq72rZ>;
- Правила внутрішнього трудового розпорядку – <https://cutt.ly/UrUwiACe>.

4.2 Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету та правил поведінки здобувачів освіти, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та співробітниками кафедр, закладів охорони здоров'я тощо;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4 Політика щодо відвідування занять здобувачами освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5 Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення виробничої практики
вступ у фармацію
фармакологія
технологія ліків
організація та економіка фармації
фармацевтичне право та законодавство
фармацевтичний менеджмент та маркетинг
соціальна фармація

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ:

6.1 . Метою вивчення Виробничої практики з організації економіки у фармації є повне оволодіння законодавчих аспектів діяльності аптек та закріплення, систематизації і поглиблення теоретичних знань з спеціальних предметів.

6.2 Основними завданнями виробничої практики є:

- провадження, перевірки та закріплення знань і практичних навичок, одержаних при вивченні основних теоретичних дисциплін та їх подальшого поглиблення й удосконалення під час роботи в аптечних закладах.
- робот фармацевтів і у аптеці або аптечному складі, організації обліку в аптечній мережі. Відведено час для ознайомлення з основами планування в аптечній мережі, з організацією служб фармацевтичної інформації та реклами, вивченні функції служб організації контролю якості лікарських засобів.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА:

7.1 Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та критично осмислювати й

вирішувати практичні проблеми у професійній фармацевтичній та/або дослідницько-інноваційній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та їх обґрунтованість до фахової та нефахової аудиторії.

7.2 Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 02. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

7.3 Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК01. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі фармації у широких або мультидисциплінарних контекстах.

ФК02. Здатність збирати, інтерпретувати та застосовувати дані, необхідні для професійної діяльності, здійснення досліджень та реалізації інноваційних проєктів у сфері фармації.\

ФК11. Здатність організовувати діяльність аптечних установ із забезпечення населення, закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту й впроваджувати в них відповідні системи звітності й обліку, здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство з урахуванням вимог фармацевтичного законодавства.

ФК12. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту відповідно до законодавства України.

ФК13. Здатність проводити аналіз соціально-економічних процесів у фармації, форм, методів і функцій системи фармацевтичного забезпечення населення та її складових у світовій практиці, показників потреби, ефективності та доступності фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості лікарських засобів.

ФК14. Здатність організовувати та здійснювати виробничу діяльність аптек щодо виготовлення лікарських засобів у різних лікарських формах за рецептами лікарів і вимогами (замовленнями) лікувально-профілактичних закладів, включаючи обґрунтування технології та вибір допоміжних матеріалів відповідно до правил Належної аптечної практики (GPP).

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

Виробнича практика забезпечує формування таких програмних результатів навчання (ПРН):

В результаті вивчення виробничої практики здобувач освіти повинен:

8.1 Знати:

нормативно-правові акти, які регламентують фармацевтичну діяльність;

- основні принципи Національної лікарської політики;
- організаційну структуру фармацевтичної галузі;
- класифікацію, завдання й функції аптечних закладів;
- порядок відкриття аптеки, фарм. фірми;
- порядок організації безрецептурного відпуску ліків в Україні та за кордоном;
- правила приймання рецептів та порядок відпуску ЛЗ;
- порядок обліку рецептури;
- порядок приймання, обліку та зберігання контрольованих лікарських засобів;
- організаційну структуру державної системи забезпечення якості ЛЗ;
- права та обов'язки уповноваженої особи;
- порядок здійснення контролю якості ЛЗ;
- класифікацію господарських засобів;

- структуру та зміст бухгалтерських рахунків, бухгалтерського балансу;
- економічне значення та структуру товарообігу;
- порядок обліку руху товару та інших активів;
- відповідальність та обов'язки касира;
- порядок проведення розрахунків зі споживачами та безготівкових розрахунків;
- форми фінансової звітності, порядок їх підготовки та подання;
- основні економічні показники діяльності аптеки (товарообіг, рецептура, товарні запаси, торговельні накладення, витрати, прибуток, рентабельність);
- основні принципи оподаткування в Україні;
- класифікацію податків та зборів;
- методики розрахунку податку на прибуток підприємств та податку з доходу фізичних осіб;
- класифікацію кредитів;
- основні принципи кредитування аптек.
- функції та принципи медичного страхування;
- типи моделей охорони здоров'я та медичного страхування.

8.2 Уміти:

здійснювати відпуск безрецептурних лікарських засобів, надавати консультації щодо раціонального застосування та належного зберігання ліків;

- приймати рецепти від населення, аналізувати помилки, здійснювати відпуск ЛЗ;
- здійснювати таксування різних лікарських прописів,
- здійснювати облік амбулаторної рецептури та предметно-кількісний облік ЛЗ;
- здійснювати вхідний контроль якості ЛЗ;
- документально оформляти надходження та реалізацію товарів;
- заповнювати документацію з обліку праці й заробітної плати;
- застосовувати РРО у розрахунках зі споживачами;
- здійснювати облік руху грошових коштів;
- визначати дні запасу товару, складати замовлення;
- організовувати проведення інвентаризації та документально оформляти її результати;
- складати баланс аптечного закладу;
- аналізувати рецептуру та товарообіг аптеки;
- розраховувати норматив товарних запасів;
- аналізувати та планувати витрати обігу;
- розраховувати прибуток та рентабельність діяльності підприємства;
- формувати роздрібні ціни на ГЛЗ та вироби медичного призначення;
- планувати діяльність аптеки та структурних підрозділів.

8.3 Демонструвати:

- здатність приймати рецепти від населення, аналізувати помилки, здійснювати відпуск ЛЗ;
- здатність документально оформляти надходження та реалізацію товарів;
- здатність здійснювати таксування різних лікарських прописів;
- здатність формувати роздрібні ціни на ГЛЗ та вироби медичного призначення.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

На вивчення виробничої практики відводиться 6 кредитів ЄКТС, 180 годин у т.ч.: практичні заняття – 60 годин, самостійна робота – 120 годин.

МОДУЛЬ 1 «ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА З ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»

Конкретні цілі:

- сформулювати розуміння організаційної структури аптечного закладу, порядку його заснування, реєстрації та функціонування;
- ознайомити здобувачів із сучасними підходами до управління аптечним закладом, стилями керівництва та прийняттям ефективних управлінських рішень;

- ознайомити з основними вимогами до ведення діловодства в аптеці, правилами оформлення внутрішніх документів, наказів, звітів і облікових форм;
- сформулювати знання про методи основ планування діяльності аптек, порядок проведення обліку, порядок складання звітів, порядок проведення інвентаризації, питання етики і деонтології.

Тема 1. Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Світові стандарти фармацевтичної практики. Законодавча та нормативна база, що регламентує фармацевтичну діяльність у країнах ЄС, СНД, США, Японії. Світові стандарти фармацевтичної практики. Цілі і пріоритети Національної лікарської політики Організаційна структура управління фармацевтичною галуззю. Аптека як об'єкт управління. Назва аптеки та юридична адреса фармацевтичного підприємства-засновника. Місце розташування аптечного закладу та режим роботи (в т.ч. тривалість змін). Організаційно-правова форма та види діяльності аптеки. Характеристика внутрішнього середовища аптеки. Чинники зовнішнього середовища аптеки прямого впливу.

Тема 2. Організація оптової торгівлі ЛЗ та ВМП. Належна практика дистрибуції. Характеристика оптового фармацевтичного ринку України: динаміка розвитку, суб'єкти господарювання, лідери. Постачальники, їх класифікація, рейтинг. Порядок відкриття, реєстрація і нормативно-правове регулювання діяльності оптової фірми. Ліцензування оптової торгівлі лікарських засобів і виробів медичного призначення. Міжнародний стандарт GDP (Належна практика дистрибуції). Відділ запасу в аптечних установах.

Тема 3. Роздрібна реалізація ЛЗ з аптек та їх структурних підрозділів. Належна аптечна практика. Організація рецептурного відпуску ліків за кордоном та в Україні. Рецепт – визначення, види, основні функції. Структура рецепта. Загальні правила виписування рецептів, форми рецептурних бланків. Організація пільгової та безоплатної фармацевтичної допомоги. Критерії віднесення препаратів до рецептурного та безрецептурного переліку у країнах ЄС та в Україні. Організація фармацевтичної опіки. Державне регулювання безрецептурного відпуску лікарських засобів. Організація роботи відділу безрецептурного відпуску лікарських засобів.

Тема 4. Забезпечення якості та конкурентно-здатності фармацевтичної продукції. Забезпечення якості ЛЗ і ВМП як міжнародна проблема. Система забезпечення якості ЛЗ і ВМП в Україні. Державна реєстрація та сертифікація ЛЗ як механізм державного контролю якості препаратів. Аптека в структурі Системи: організація вхідного контролю; проведення внутрішньоаптечних видів контролю якості ліків, що виготовлені в умовах аптеки.

Тема 5. Організація інформаційного забезпечення закладів фармацевтичної галузі. Завдання та значення фармацевтичної інформації в організації ефективної фармацевтичної допомоги населенню України. Роль аптек в організації інформаційного обслуговування фахівців охорони здоров'я та населення. Значення, структура Державного реєстру лікарських засобів. Автоматизовані інформаційнонаукові системи в фармації. Сучасні форми інформаційного забезпечення підприємств та організацій фармацевтичної галузі.

Тема 6. Державна політика щодо фармацевтичного забезпечення населення відповідно до вимог міжнародних стандартів. Національна лікарська політика Фармацевтична галузь в макроекономічному комплексі країн. Соціально-економічне значення фармацевтичної діяльності. Історіографічний аналіз стану та проблем розвитку фармації в Україні. Міжнародні організації, що визначають вимоги до фармацевтичної діяльності у світовій практиці (Всесвітня організація охорони здоров'я – ВООЗ; Міжнародна фармацевтична федерація – МФФ). Значення діяльності міжнародних організацій в розробці програм гармонізації законодавчої бази, організаційних принципів, систем управління фармації різних країн світу. Міжнародні стандарти, що регламентують фармацевтичну діяльність.

Сутність і значення міжнародних стандартів в організації якісної фармацевтичної допомоги. Основні пріоритети та завдання формування Національної лікарської політики. Роль ВООЗ у формуванні Національних програм охорони здоров'я. Механізм державного управління процесом формування НЛП.

Тема 7. Державне регулювання відносин у сфері розробки, створення, реєстрації, виробництва та реалізації лікарських засобів та ВМП. Реєстрація лікарських засобів як чинник державного управління. Державний реєстр лікарських засобів і виробів медичного призначення. Державне регулювання обігу лікарських засобів. Характеристика регулюючих переліків ліків, їх значення в системах охорони здоров'я та фармації. Принципи формування Національного переліку основних лікарських засобів згідно з вимогами ВООЗ. Особливості регулювання обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на міжнародному і державному рівні. Міжнародні конвенції ООН. Національні програми протидії нелегальному обігу контрольованих речовин. Державна система забезпечення якості лікарських препаратів. Стандартизація і сертифікація фармацевтичної продукції. Стандарти сімейства ISO9000. Сертифікація виробників ліків та дистриб'юторів (оптова ланка) за міжнародними стандартами. Державна політика щодо боротьби з обігом незареєстрованих, фальсифікованих, субстандартних препаратів. Інститут уповноваженої особи.

Тема 8. Оподаткування як механізм державного регулювання фармацевтичної діяльності. Основні принципи і підходи до формування системи оподаткування. Роль податків у формуванні соціальної сфери суспільства. Економічні розрахунки податку на прибуток аптек (фарм. фірм), податків в системі соціального страхування (платежів у пенсійний фонд, фонд соціального страхування, фонд зайнятості населення, фонд страхування від нещасних випадків на виробництві). Характеристика непрямих податків (податок на додану вартість, мито, акцизний збір). Податкові пільги як важливий механізм державного регулювання економіки та соціальної сфери, їх характеристика стосовно реалізації лікарських засобів та виробів медичного призначення. Особливості оподаткування аптечних закладів.

Тема 9. Кредитування як механізм державного регулювання фармацевтичної діяльності. Фінансово-кредитна система в умовах ринкової економіки. Значення кредитування в організації ефективної діяльності аптечних закладів. Основні принципи кредитування аптек (фарм. фірм). Види кредитування, їх зміст. Джерела фінансування обігових засобів.

Тема 10. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств фармацевтичної галузі. Адміністративні методи і економічні інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Реєстрація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Реєстрація зовнішніх контрактів. Оперативне регулювання. Нетарифні методи регулювання, їх класифікація і характеристика. Система ліцензування і квотування. Антидемпінгове та компенсаційне мито. Митно-тарифне регулювання ЗЕД. Організація системи митного контролю. Форми здійснення митного контролю. Порядок митного оформлення товарів. Єдиний митний тариф. Види і ставки мита, обмеження щодо експортно-імпортних і транспортних операцій. Митні документи та специфіка їх оформлення. Декларування товарів, форми декларування, вантажної митної декларації. Поняття митної вартості. Механізм нарахування та види митних платежів. Митні збори, нарахування акцизного збору та ПДВ.

Тема 11. Державний контроль і нагляд у сфері фармацевтичної діяльності. Основні законодавчі та нормативні акти, що регламентують проведення різних видів контролю діяльності аптек. Перевірка дотримання суб'єктами господарювання ліцензійних умов провадження діяльності, пов'язаної з виробництвом (виготовленням) ЛЗ, оптовою та роздрібною торгівлею. Здійснення державного контролю щодо забезпечення якості ЛЗ у процесі їх виготовлення в умовах аптек, оптової та роздрібної торгівлі. Етапи проведення

інспекційної перевірки. Планова перевірка. Наступна перевірка. Перевірка за дорученням. Спеціальна перевірка. Система державного фінансового контролю в Україні. Органи державного фінансового контролю, їх повноваження. Види і форми звітності підприємств фармацевтичної галузі. Перевірки фінансово-господарської діяльності економічних суб'єктів органами Державної фіскальної служби та Державної фінансової інспекції тощо. Документальне оформлення результатів перевірок. Порядок оскарження рішень контролюючих органів у адміністративному та судовому порядку. Перевірки органів держпожежнагляду. Порядок видачі дозволу на початок роботи підприємств та оренду приміщень. Санітарно-епідеміологічний нагляд. Відповідальність юридичних і фізичних осіб за порушення вимог санітарного законодавства. Перевірки державної інспекції з контролю за цінами. Відповідальність за порушення вимог законодавства про ціноутворення. Перевірки органами в сфері захисту прав споживачів, стандартизації, метрології, підтвердження відповідності. Перевірки окремих аспектів діяльності фармацевтичних організацій органами МВС, СБУ, прокуратури у межах їх компетенції.

Тема 12. Медичне страхування як механізм регулювання доступності лікарських засобів та фармацевтичної допомоги населенню. Система медичного страхування як соціально-економічний гарант надання кваліфікованої медичної та фармацевтичної допомоги у повному обсязі. Функції та принципи організації медичного страхування. Основні типи моделей охорони здоров'я та медичного страхування. Нормативно-правова база, що регулює обов'язкове та добровільне медичне страхування в Україні. Особливості фармацевтичного забезпечення та реімбурсації в умовах впровадження обов'язкового медичного страхування. Характеристика ринку добровільного медичного страхування.

Тема 13. Економіка та організація діяльності аптечних підприємств сфери охорони здоров'я. основні показники торгово-фінансової діяльності аптеки: товарообіг (його класифікація, коефіцієнт зростання або зниження цін), торгові накладення і фактори, що впливають на них, витрати, прибуток, рентабельність, ефективність фонду заробітної плати; структура товарних запасів по асортименту; аналіз товарообігу; фактори, що впливають на розмір товарних запасів; нормативно-правові акти, що регулюють ціноутворення на ЛЗ; особливості державного регулювання цін на ЛЗ; основні принципи оподаткування аптечних закладів.

Тема 14. Оформлення результатів виробничої практики. Особистою документацією студента є щоденник практики, до якого в хронологічній послідовності він заносить всі дані про проведену роботу: особисто або беручи в ній участь. Записи про виконану роботу щоденно перевіряються та візуються керівником практики від бази та керівником від вищої школи.

Підсумковий модульний контроль 1.

10. СТРУКТУРА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

№ п/п	Тема	К-сть днів
1.	Загальне знайомство з організацією роботи аптеки. Світові стандарти фармацевтичної практики.	1
2.	Організація оптової торгівлі ЛЗ та ВМП. Належна практика дистрибуції	1
3.	Роздрібна реалізація ЛЗ з аптек та структурних підрозділів. Належна аптечна практика.	1
4.	Забезпечення якості та конкурентно-здатності фармацевтичної продукції.	1
5.	Організація інформаційного забезпечення закладів фармацевтичної галузі.	1
6.	Державна політика щодо фармацевтичного забезпечення населення відповідно до вимог міжнародних стандартів.	1
7.	Державне регулювання відносин у сфері розробки, створення, реєстрації, виробництва та реалізації ЛЗ та ВМП.	1
8.	Оподаткування як механізм державного регулювання фармацевтичної діяльності.	1
9.	Кредитування як механізм державного регулювання фармацевтичної діяльності.	1
10.	Державне регулювання ЗЕД у фарм. галузі.	1
11.	Державний контроль і нагляд у сфері фарм. діяльності.	1
12.	Медичне страхування як механізм регулювання доступності ЛЗ та фармацевтичної допомоги.	1
13.	Економіка та організація діяльності аптечних підприємств.	1
14.	Оформлення результатів виробничої практики.	1
15.	Підсумковий модульний контроль.	1
РАЗОМ		15

11. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ (у т.ч. критерії оцінювання)

11.1. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання виробничої практики

Протягом проходження виробничої практики всі види діяльності студента підлягають контролю, як поточному (кожного дня), так і підсумковому (під час контрольних заходів).

Поточний контроль здійснюється щоденно безпосереднім керівником від бази практики, який візує виконання практичних навичок у щоденнику практики студента. В процесі контролю набуття практичних навичок студентами рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки: виконання практичних завдань, моделювання ситуацій, проведення досліджень, пояснення та оцінка їх результатів.

Критерії оцінювання виробничої практики здобувача вищої освіти

Оцінка «*відмінно*» - має глибокі та системні знання програмного матеріалу. Дає грамотні, чіткі та логічні відповіді на всі поставлені запитання. Правильно приймає рішення при розв'язанні практичних завдань будь-якого рівня складності. Вільно володіє навичками роботи з обладнанням, приладами та комп'ютерними технологіями. Здатний самостійно аналізувати і оцінювати життєві та професійні ситуації, робити обґрунтовані висновки, виявляти і відстоювати власну позицію.

Оцінка «*добре*» - здобувач володіє достатніми знаннями основних понять і закономірностей виробничої практики. Вміє застосовувати знання у типових ситуаціях, володіє такими основними операціями, як аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, абстрагування. Робить висновки, може виправляти власні помилки. Демонструє достатні практичні вміння, але потребує незначної допомоги викладача.

Оцінка «*задовільно*». Знання неповні, фрагментарні, поверхневі. Здобувач відтворює основний матеріал, але робить це недостатньо усвідомлено. Має труднощі з самостійним аналізом та формуванням висновків. Здатний розв'язувати завдання лише за зразком, без

прояву ініціативи. Демонструє лише елементарні вміння.

Оцінка «незадовільно» студент не знає значної частини програмного матеріалу. Допускає суттєві помилки у відповідях. Не вміє застосувати теоретичні знання на практиці. Не володіє основними навичками, необхідними для розв'язання практичних завдань.

11.2. Умови допуску до складання підсумкового контролю

Модульний контроль є формою діагностики рівня засвоєння студентом матеріалу модуля. Проходження виробничої практики завершується підсумковим модульним контролем.

До складання підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали всі відповідні дні практики в аптечній установі, виконали передбачені практичні навички з позитивними оцінками («5», «4», «3») та під час вивчення модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімально допустиму.

Студент, який мав пропуски під час проходження практики (з поважних чи без поважних причин), має право відпрацювати академічну заборгованість у визначений термін.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ ПРО ПРАКТИКУ

Для одержання підсумкового модульного контролю студент повинен представити звіт про проходження практики у вигляді:

- 1) щоденника, завіреного печаткою і підписом загального керівника від бази практики (завідуючого аптекою), який включає таблицю оцінювання практичних навичок студента, заповнену і підписану безпосереднім керівником від бази практики;
- 2) характеристику безпосереднього керівника практики, завірену загальним керівником від бази практики.

11.3. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання під час проведення підсумкового контролю

Підсумковий контроль знань складається студентами в останній день проходження виробничої практики перед відповідною комісією. Критерієм оцінки якості проходження практики є рівень засвоєння студентом практичних навичок, умінь і знань, передбачених програмою виробничої практики.

Підсумковий модульний контроль (ПМК)

Підсумковий модульний контроль складається студентами після завершення виробничої практики, в останній день її проходження.

Оцінка за практику складається з суми балів за виконання студентом практичних навичок, які перевіряються безпосереднім керівником від бази практики (максимум 120 балів – мінімум 72 балів) та балів підсумкового модульного контролю, що виставляється при проведенні підсумкового модульного контролю (максимум – 80 балів, мінімум – 50 балів).

Підсумковий модульний контроль виробничої практики з організації економіки у фармації проводиться в письмовій формі шляхом написання студентами підсумкової роботи, яка включає 3 теоретичні питання, виконання практичної частини і ситуаційні завдання. Оцінювання відповіді студента проводиться у відповідності до розроблених та затверджених критеріїв оцінок з виробничої практики організації економіки у фармації.

Максимальна кількість балів модульного підсумкового контролю дорівнює 80.

Модуль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

Написання письмової роботи включає:

1. Контроль рівня теоретичної підготовки студентів. Кожному студенту пропонується 3 теоретичних завдання, які оцінюються в 10 балів за кожне *(всього 30 балів)*.
2. Перевірка рівня засвоєння практичних вмінь і навичок проводиться шляхом заповнення певних нормативних документів, схем, структур, моделей, які регламентують фармацевтичну діяльність аптечних та фармацевтичних підприємств *(всього 30 балів)*.
3. Вирішення ситуаційної задачі *(всього 20 балів)*.

12. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

12.1. Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю МОДУЛЬ 1 «ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА З ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ У ФАРМАЦІЇ»

1. Заходи щодо покращання забезпечення населення лікарськими засобами.
2. Аптека – заклад охорони здоров'я. Типи аптек. Завдання госпрозрахункових аптек.
3. Характеристика основних методів фінансування медичних послуг.
4. Поняття про економічний ефект, економічну, соціальну й медичну ефективність.
5. Основні типи моделей систем охорони здоров'я (бюджетно-страхова, державно-бюджетна, приватна).
6. Фінансові моделі й способи оплати медичної допомоги в системі ОМС. Перспективи розвитку ОМС.
7. Нормативно-правове регулювання обов'язкового й добровільного медичного страхування громадян в Україні.
8. Програми добровільного медичного страхування.
9. Реімбурсація (компенсація) вартості лікарських засобів.
10. Організація підприємницької діяльності в охороні здоров'я.
11. Стратегічні й експертні оцінки потреб населення в медичних послугах.
12. Характеристика ринку добровільного медичного страхування в Україні, його проблеми та перспективи розвитку.
13. Основні принципи ціноутворення на лікарські засоби в Україні та інших країнах.
14. Механізми державного регулювання цін і тарифів.
15. Референтне ціноутворення.
16. Основні напрямки вдосконалення фармацевтичного ціноутворення в Україні згідно з вимогами ВООЗ та завданнями Національної лікарської політики
17. Роль податків у формуванні соціальної сфери суспільства.
18. Характеристика податкової системи України.
19. Податкові пільги як важливий механізм державного регулювання економіки та соціальної сфери.
20. Особливості оподаткування аптечних закладів.
21. Податкова звітність.
22. Відповідальність за порушення податкового законодавства.
23. Фінансово-кредитна система в умовах ринкової економіки.
24. Значення кредитування в організації ефективної діяльності аптек та косметологічних засобів.
25. Основні принципи кредитування аптечних та косметологічних закладів.
26. Розрахунок ефективності використання позикових коштів.
27. Адміністративні методи і економічні інструменти регулювання ЗЕД
28. Реєстрація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та зовнішніх контрактів.
29. Організація системи митного контролю. Порядок митного оформлення товарів.
30. Митні документи та специфіка їх оформлення.
31. Механізм нарахування та види митних платежів.
32. Основні законодавчі та нормативні акти, що регламентують проведення різних видів контролю діяльності аптечних закладів.
33. Перевірка дотримання суб'єктами господарювання ліцензійних умов.
34. Система державного фінансового контролю в Україні.
35. Порядок подання фінансової, податкової і статистичної звітності у державні органи.
36. Перевірки фінансово-господарської діяльності економічних суб'єктів уповноваженими органами.
37. Документальне оформлення результатів перевірок.
38. Відповідальність юридичних і фізичних осіб за порушення вимог законодавства
39. Фармацевтична галузь в макроекономічному комплексі країн.
40. Міжнародні стандарти, що регламентують фармацевтичну діяльність.
41. Основні пріоритети та завдання формування Національної лікарської політики.

42. Державне регулювання обігу лікарських засобів.
43. Формулярна система. Державний формуляр лікарських засобів.
44. Регулювання обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів на міжнародному і державному рівні. Міжнародні конвенції ООН.
45. Державна система забезпечення якості ЛЗ та косметологічної продукції.
46. Стандартизація і сертифікація продукції.
47. Державна політика щодо боротьби з обігом незареєстрованих, фальсифікованих, субстандартних ЛЗ.
48. Особливості регулювання підприємницької діяльності у фармацевтичній галузі.
49. Дозвільна система в Україні.

13. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ БАЛІВ

№ п/п	Назва	Оцінка в балах
1.	Обґрунтувати організаційну структуру фармацевтичного закладу, визначити його цілі та завдання.	«5» - 10 балів «4»- 8 балів «3»- 6 балів «2» - 0 балів
2.	Документальне оформлення рецептів на ЛЗ, які входять до проекту «Доступні ліки». Порядок фармацевтичного забезпечення населення в разі безкоштовного або пільгового відпуску ліків.	- « -
3.	Порядок прийому рецептів (відповідність форми рецептурного бланка виписаним ЛЗ і порядку відпуски; правильність оформлення рецепта і дотримання правил виписування ЛЗ; дозування наркотичних, психотропних, сильнодіючих і отруйних речовин, сумісність інгредієнтів).	- « -
4.	Форми розрахунків з лікувально-профілактичними закладами та іншими організаціями. Відпуск товарів з відділу запасів (постачання) до інших відділів аптеки та аптечного пункту.	- « -
5.	Документальне оформлення витрати ТМЦ на господарські потреби, надання першої медичної допомоги; закінчення термінів придатності ЛЗ, бою, псування, а також списання ЛЗ, вилучених на аналіз в лабораторію.	- « -
6.	Документальне відображення прибуткових і видаткових касових операцій (порядок оформлення прибуткових і видаткових касових ордерів, касової книги). Оформлення звітності з РРО.	- « -
7.	Порядок здачі виручки в банк, інвентаризація каси.	- « -
8.	Алгоритм проведення інвентаризації в аптеці та її документальне оформлення (наказ, опис, зведений інвентаризаційний опис, акт результатів інвентаризації); вказують причини утворення недостач або надлишків товарно-матеріальних цінностей.	- « -
9.	Порядок і строки проведення, документальне оформлення результатів інвентаризації (наказ, зведена інвентаризаційний опис, акт результатів інвентаризації).	- « -
10.	Види і форми звітності підприємств фармацевтичної галузі. Документальне оформлення результатів перевірок.	- « -
11.	Заповнення товарного звіту, основні розділи звіту про господарсько-фінансової діяльності аптеки.	- « -
12.	Структура та стислий зміст основних розділів правил внутрішнього трудового розпорядку аптеки; трудовий чи колективний договір (контракт).	- « -

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ЩОДЕННИКА З ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
Оформлення титульної сторінки

БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
відділ виробничої практики



Форма № Н-7.03

ЩОДЕННИК
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ З ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ У
ФАРМАЦІЇ

студента _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

факультет медико-фармацевтичний
освітній ступінь «магістр»
спеціальність 226 «Фармація, промислова фармація»
_____ курс, група _____

Чернівці 20__

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

14.1 ОСНОВНА (БАЗОВА):

1. Організація та економіка фармації. Ч. I. Організація фармацевтичного забезпечення населення: націон. підручник для студентів вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, В.М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова, К.Л. Косяченко, Л. О. Гала. – Х.: НФаУ: Золоті сторінки, 2015. – 360 с.
2. Організація та економіка фармації [Текст] : нац. підручний для ВНЗ / НФаУ; за ред. А. С. Немченко. – (Національний підручник). Ч. 2 : Системи обліку в фармації / А. С. Немченко [та ін.], 2016. – 416 с.
3. Організація та економіка фармації. Ч. III. Основи економіки фармації: націон. підручник для студентів вищ. навч. закл. / А.С. Немченко, Г. Л. Панфілова, В.М. Назаркіна, Л.О. Гала. – Х.: НФаУ, 2017. – 272 с.
4. Організація та економіка фармації. Модуль 1 «Організація фармацевтичного забезпечення населення» : практикум / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова, В. М. Чернуха, М. В. Подколзіна, О. В. Винник ; За ред. А. С. Немченко. – Х., 2019. – 85 с. 7.
5. Основи економіки фармації [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г.Л. Панфілова та ін.; за ред. А. С. Немченко. – Харків: НФаУ, 2013. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. – Систем. вимоги: Pentium; 32 Mb RAM; Windows 98/2000/NT/XP

14.2 ДОПОМІЖНА:

1. Бухгалтерський облік на підприємствах фармацевтичної галузі: навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, С.В. Огарь, І.В. Кубарева та ін.. ; За ред. А.С. Немченко. – Х: НФаУ: Золоті сторінки, 2011. – 264 с.
2. Гармонізація системи державних закупівель в Україні зі стандартами ЄС: практикум /Немченко А. С., Назаркіна В. М., Попова І. А., Бабенко М. М., Коба Т. М. – Харків: НФаУ, 2023. – 90 с.
3. Державне (публічне) управління в системі охорони здоров'я і фармації: навч. Посібник . – Харків : НФаУ, 2021. – 158 с.
4. Власенко І.О., Давтян Л.Л. Стандарти належної аптечної практики як базис реалізації концепції фармацевтичної допомоги пацієнтам із цукровим діабетом. Фармацевтичний часопис, (1), 74–82.
URL <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/13058/12226>
5. Глебова А. О., Кравченко В. В. Розвиток цифрових комунікацій в умовах діджиталізації економіки України: проблеми та можливості. Ефективна економіка. 2021. № 9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2021/82.pdf
6. Гончар Є., Гура Л., Домбровська Л. Як держава закуповує ліки та медичні вироби. Економічна правда. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/02/25/682760/>
7. Городецька І.Я., Чухрай І.Л. Стан організації відпуску ліків з аптеки: погляд фармацевтичних фахівців. Фармацевтичний часопис. 2021. № 3. С. 50-56. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/12433/11685>
8. Громовик Б.П., Прокіп С.Є. Інформаційне супроводження процесу фармакотерапії у паліативній та хоспісній медицині : монографія. Львів: Ліґа-Прес, 2015. 96 с.
9. Громовик Б.П., Терещук С.І., Чухрай І.Л. Організація та економіка фармації / За ред. проф. Б.П.Громовика та доц. С.І.Терещук. Вінниця, Нова книга, 2009. 816 с.
10. Євтушенко, О. М., Гриненко А. М. Світовий досвід застосування цифрових технологій у процесі надання фармацевтичної допомоги (фрагмент дослідження). Соціальна фармація в охороні здоров'я. 2022. Т. 8, № 4. С. 14-22. doi : 10.24959/sphhcsj.22.273.
11. Корольов М. В., Громовик Б. П. Важливість телефармації для надання якісної фармацевтичної допомоги населенню. Науково-технічний прогрес і оптимізація технологічних процесів створення лікарських препаратів: матеріали VII наук.-практ. конф. з міжнар. участю. Тернопіль: ТНМУ, 2020. С. 205-206.

12. Корольов М. В. Комплексне оцінювання і шляхи підвищення якості фармацевтичної допомоги нерівномірно розподіленому населенню (на прикладі Одеської області). дис. ... к.фарм. н. за спец. 15.00.01 — технологія ліків, організація фармацевтичної справи та судова фармація. Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, Київ, 2021. 216 с. URL: https://www.nuozu.edu.ua/zagruzka2/DrAr/Dr_Korolov.pdf.
13. Котвіцька А. А., Кубарєва І. В., Бекетова М. С. Освітньо-наукові аспекти розвитку паліативної допомоги в Україні. Фармацевтичний часопис. 2021. № 3. С. 64–73. <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/12389/11757>
14. Лебедь С.О. Історичні аспекти та сучасний стан фальсифікації лікарських засобів в Україні та світі: монографія; за науковою редакцією професора Б.П. Громовика. Рівне: Волин. обереги, 2018. 320 с.
15. Левицька О.Є., Левицька О.Р., Громовик Б.П., Парамош О.В. Фармацевтична допомога в геріатрії: прикладні аспекти: монографія. Львів: Растр-7. 2014. 154 с.
16. Маланчук Н.В., Демчук М.В., Грошовий Т.А. Дослідження асортименту антигіпертензивних лікарських засобів та аналіз їх економічної доступності за умов реалізації урядової програми «Доступні ліки». Фармацевтичний часопис. 2022. № 4. С. 26–34. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/13540/12755>
17. Мандич О., Бабко Н., Лищенко М., Харчевнікова Л. Цифрова трансформація та новітні комунікації як платформа для стійкого розвитку бізнесу. Моделювання розвитку економічних систем. 2022, №4. С. 15-17. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/216367>
18. Олійник П.В., Чухрай І.Л., Олійник С.П. Фармацевтичне забезпечення населення в умовах воєнного стану: аналіз та перспективи. Фармацевтичний часопис. 2022. № 3. С. 41–47. URL: <https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/pharm-chas/article/view/13468/12610>
19. Організація та економіка фармації. Модулі 2-3. Системи обліку й основи економіки у фармації: Навч. посіб. для підготовки до практичних занять / В.Ф. Москаленко, О.П. Яворовський, Я.В. Цехмістер та ін.; за ред. В.Ф. Москаленка. К.: ВСВ “Медицина”, 2013. 432 с. URL: https://www.medpublish.com.ua/images/pdf/71662_Moskalenko_Org%20i%20ekonom%20farm_Mod%202-3.pdf
20. Основи економіки та системи обліку у фармації. Модуль 2: навч.-метод. посіб. Для практ. занять студентів 4 курсу фармац. ф-тів спеціальності «Фармація» / уклад.: Н.І. Сінча, О.В. Литвиненко, Н.Я. Дондік, В.О. Демченко, Т.В. Кравченко. Запоріжжя: ЗДМУ, 2018. 201 с. URL: <http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/8367/1/%D0%95%D0%A4%20%D0%A4%D0%90%D0%A0%D0%9C%20%D0%9F%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%20%D0%9C%D0%9E23%D0%94%D0%A3%D0%9B%D0%AC%20.pdf>
21. Практикум з організації та економіки фармації. Навч. посібник для студентів вищих навч. закл. / Б.П. Громовик, С.І. Терещук, О.Л. Гром, А.М. Новікевич, І.Л. Чухрай. – Вінниця: Нова книга, 2004. 448 с.
22. Сучасні аспекти фармацевтичної практики в Україні: колективна монографія / Б.П. Громовик, А.В. Горілик, І.Я. Городецька [та ін.]; за наук. ред. Б.П. Громовика. Львів: Ліга-Прес, 2014. 386 с.
23. Сучасні аспекти фармацевтичної практики в Україні: колективна монографія. Випуск 2; за ред. Б. П. Громовика. Львів: Ліга-Прес, 2017. 253 с.
24. Унгурян Л.М., Громовик Б.П. Фармацевтична практика: логістичні, інформаційні, нейроекономічні та соціальні аспекти: монографія. Львів: Простір-М. 2016. 155 с.
25. Методологія ціноутворення на лікарські засоби в системі охорони здоров'я [Текст] : [моногр.] / В. М. Назаркіна [та ін.] ; за ред. А. С. Немченко, 2022. – 288 с

14.3. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://eosvita.bsmu.edu.ua/>
2. Законодавство України - <http://zakon.rada.gov.ua/>
3. Законодавство України - <http://zakon.rada.gov.ua/>
4. Інформаційна система „Компендіум” - <http://compendium.com.ua/>
5. Інформаційна система „Лікарські засоби” (Mоріон). <http://pharmbase.com.ua/>

6. Інформаційно-пошукова система «Електронний формуляр»
http://www.dec.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=301&Itemid=622&lang=uk
7. Державний реєстр лікарських засобів <http://www.drlz.kiev.ua/>
8. Довідник лікарських засобів <http://www.drlz.kiev.ua/>
9. Державний реєстр медичної техніки та ВМП <http://portal.dikz.gov.ua/PublicSite/PUB/VMList.aspx>
10. Національний перелік ОЛЗ та ВМП (МОЗ України). http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_naclist/
11. Реєстр оптово-відпускних цін на ЛЗ http://www.moz.gov.ua/ua/portal/register_prices_drugs/

15. УКЛАДАЧІ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

1. Геруш Олег Васильович - завідувач кафедри фармації, доцент, к.фарм.н;
2. Басараба Роксолана Юріївна - доц.закладу вищої освіти кафедри фармації, к.фарм.н.
3. Геруш Валерія Валеріївна – асистент кафедри фармації.